

SILENCE
~~HATE~~

καρπός

Αλλάζοντας λέξεις, αλλάζουμε τον κόσμο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

SILENCE
~~HATE~~

Ένα εγχειρίδιο για εκπαιδευτικούς και εμπυχωτές εργαστηρίων

Γενική Διαχειρίστρια Έργου: Μαρία Λεωνίδα

Σύμβουλος Ευρωπαϊκού Έργου: Isabelle Trinquelle

Συντονίστρια Εργαστηρίων: Λουίζα Σταθοπούλου

Υλοποίηση εργαστηρίων: Μαρία Λεωνίδα, Λουίζα Σταθοπούλου, Τέρψη Κρεμαλή,
Μαριλένα Γρίσπου, Μαργαρίτα Σιμοπούλου

Υπεύθυνη Επικοινωνίας: Νταϊάνα Κεφαλογιάννη

Σχεδιάστρια έντυπου και ψηφιακού υλικού: Τέρψη Κρεμαλή

Καρπός, Κέντρο Εκπαιδευτικών Δράσεων & Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας

www.silencehate.eu

www.karposontheweb.org/silence-hate

Αθήνα 2019

Co-funded by the
Rights, Equality &
Citizenship Programme
of the European Union

Το περιεχόμενο αυτής της έκδοσης αντιπροσωπεύει τις απόψεις του δημιουργού και είναι αποκλειστική ευθύνη του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση πληροφοριών που παρέχει.

ΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το «**Silence Hate, Changing words changes the world**» είναι ένα πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενο από το Rights, Equality and Citizenship (REC) της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βασικούς εταίρους φορείς από Ελλάδα, Κύπρο, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία και Βέλγιο. Το πρόγραμμα βασίζεται στην ανταλλαγή βέλτιστων εκπαιδευτικών πρακτικών και την δημιουργία καινοτόμου και εναλλακτικού περιεχομένου που σχετίζεται με την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, αναπτύσσοντας νέες αφηγήσεις.

Ο Καρπός συνδυάζοντας τη μεθοδολογία και πολυετή του εμπειρία με το θέμα του ρατσισμού και των στερεοτύπων, προτείνει 8 εργαστήρια, πάντα με έμφαση στη ψηφιακή δημιουργία. Τα εργαστήρια αυτά δοκιμάστηκαν το 2018-2019 με 430 μαθητές σε 17 σχολεία, τόσο στην Αττική όσο και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

ΠΛΑΙΣΙΟ & ΣΤΟΧΟΙ

Η διαδικτυακή έκφραση μίσους αποτελεί ένα ανησυχητικό και πολύπλοκο φαινόμενο, το οποίο έχει βαθιές πολιτισμικές και κοινωνικές ρίζες. Παράλληλα, νέα ερωτήματα και προκλήσεις ανακύπτουν όσον αφορά στην ελευθερία του λόγου στο διαδίκτυο. Η πληθώρα σχολίων που παραβιάζουν την ελευθερία αυτή έχει φτάσει σ' ένα σημείο που κρίνεται απαραίτητη η εύρεση λύσεων. Λύσεων, που μέσα από διαφορετικά μέσα, στοχεύουν στην πρόληψη και τη διαχείριση του επιβλαβούς αυτού δημοσίου διαλόγου.

Μόνο μία συλλογική δέσμευση **σε πολιτιστικό και εκπαιδευτικό επίπεδο** μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Είναι απαραίτητο να υποστηριχθεί ένα περιβάλλον όπου όλοι θα μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους και παράλληλα να είναι σαφές ότι οι εκφράσεις μίσους δεν είναι αποδεκτές. Τα σχολεία και τα μέσα επικοινωνίας διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στο να αντιμετωπιστούν εχθρότητες και προκαταλήψεις. Αντί στο επίκεντρο να είναι μόνον οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του διαδικτύου, η ιδέα είναι να εξερευνήσουμε τις ευκαιρίες που προσφέρονται από τις σύγχρονες τεχνολογίες και τις καινοτόμες πολυμεσικές παραγωγές για ένα διαπολιτισμικό διάλογο.

Ο οπτικοακουστικός γραμματισμός παίζει καθοριστικό ρόλο, αφού η απεικόνιση και προβολή στα μέσα επηρεάζουν τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές των πολιτών, ειδικά σε ευαίσθητα ζητήματα όπως το προσφυγικό και μεταναστευτικό. Στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, η ανάγκη προώθησης μιας κριτικής προσέγγισης και ορθής χρήσης τους κρίνεται επείγουσα. Μέρος της λύσης είναι να δοθούν στους πολίτες τα εργαλεία ώστε να επιφέρουν μόνοι τους την αλλαγή.

ΤΑ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΜΑΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Ο Καρπός στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο «Silence Hate» προσέφερε στις 24 και 25 Νοεμβρίου 2018 ένα 12ωρο πρόγραμμα επιμόρφωσης σε συνεργασία με 40 εκπαιδευτικούς, εμπυχωτές εφήβων καθώς και συντονιστές ομάδων που ενδιαφέρονται για το θέμα της ρητορικής του μίσους στο διαδίκτυο. Οι δραστηριότητες που δοκιμάστηκαν με τους εκπαιδευτικούς μετατράπηκαν σε σχολικά εργαστήρια κατά τη σχολική χρονιά 2018-2019. Συνολικά συμμετείχαν **430 μαθητές** από **17 σχολεία**, τόσο στην Αττική όσο και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Αναπτύχθηκαν δραστηριότητες που αφορούν στην προσέγγιση των στερεοτύπων και της διαφορετικότητας, μέσω οπτικοακουστικών και θεατρικών δράσεων. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάστηκαν ασκήσεις που πραγματεύονται τη διαφορετική οπτική γωνία, τις ποικιλόμερφες αφηγήσεις, την έκφραση συναισθημάτων και την επεξεργασία των στερεοτύπων που κυκλοφορούν όχι μόνο στο διαδίκτυο, αλλά και στην καθημερινότητα μας.

Θέματα των ψηφιακών μας εργαστηρίων ήταν: η καταπολέμηση στερεοτύπων, η διαφορετικότητα και η ποικιλομορφία («Ψηφιακό Κολάζ», «Ένα ξεχωριστό πορτρέτο»), συμβουλές για την καταπολέμηση της ρητορικής του μίσους στο διαδίκτυο («Ψηφιακή αφίσα»), η σύνθεση ιστοριών με έμπνευση μαρτυρίες μεταναστών («Stop Motion Animation», «Ηχοτοπίο»). Τέλος, κάποια από τα αποτελέσματα του προγράμματος στάλθηκαν σε σχολικούς διαγωνισμούς όπως στον Μαθητικό Διαγωνισμό Ραδιοφωνικού Μηνύματος και Τραγουδιού «Κάντο ν' ακουστεί- η φωνή μας, ασπίδα στα λόγια του μίσους» του European School Radio, στα βραβεία βιώσιμης ανάπτυξης «Branco» και στο πλαίσιο του μαθητικού συνεδρίου «Ο σύγχρονος άνθρωπος και η ψηφιακή τεχνολογία: προκλήσεις και προβληματισμοί».

Τα 8 εργαστήρια του Καρπού παρουσιάζονται αναλυτικά στις επόμενες σελίδες, παρέχοντας και όλο το απαιτούμενο συνοδευτικό υλικό.

ΤΥΦΛΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

📍 στερεότυπα και διακρίσεις, σεβασμός στη διαφορετικότητα, δεξιότητες έκφρασης, ερμηνεία

🕒 45 λεπτά

📄 χαρτιά A3, μαρκαδόροι, εκτυπώσεις φωτογραφιών

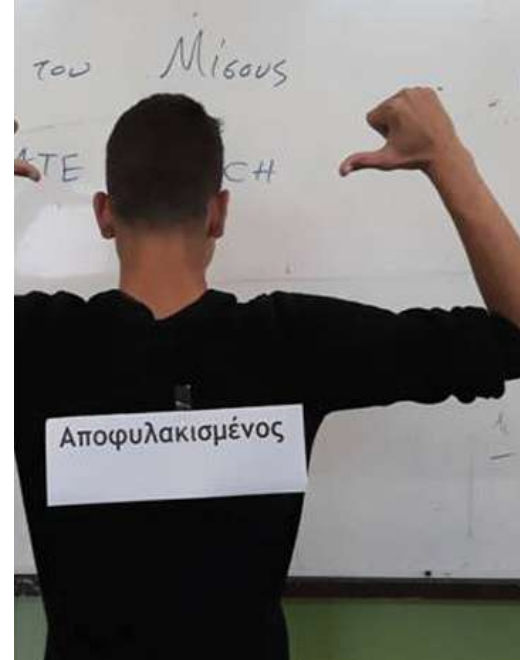
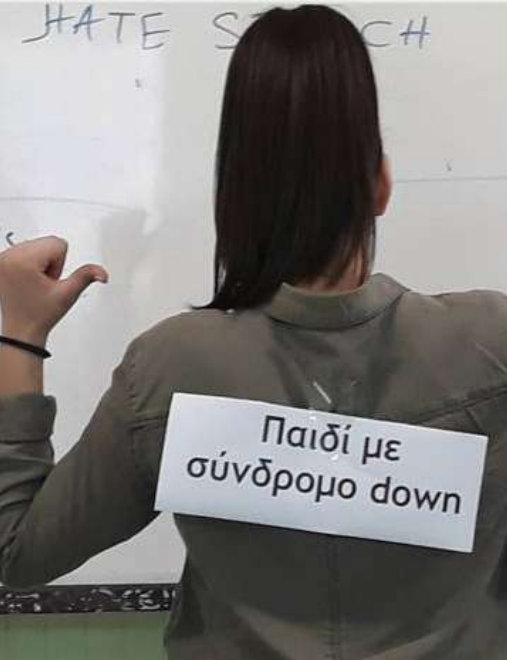
Σκοπός της δραστηριότητας είναι να περιγραφεί μια εικόνα με το λόγο ώστε κάποιος που δεν τη βλέπει να καταφέρει να την αποδώσει ζωγραφικά στο χαρτί όσο πιο πιστά μπορεί. Η άσκηση αναδεικνύει μια σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στους συμμετέχοντες αλλά και ουσιαστικής σύνδεσης με την ακρίβεια της παρατήρησης. Με αυτόν τον τρόπο καλλιεργείται η στόχευση των ερωτήσεων και απαντήσεων και τελικά η μεταφορά ενός οπτικού (φωτογραφικού) ερεθίσματος σε λεκτικό και στη συνέχεια ξανά σε οπτικό μέσα από μία ζωγραφιά.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 Προτεινόμενες φωτογραφίες www.karposontheweb.org/wp-content/uploads/2018/11/Photos.zip

🔗 Οδηγός εργαστηρίου www.karposontheweb.org/wp-content/uploads/2019/07/blind_painter.pdf

ΑΡΑΓΕ ΠΟΙΑ ΤΑΜΠΕΛΑ ΕΧΩ;

- 📍 στερεότυπα και διακρίσεις, σεβασμός στη διαφορετικότητα, δεξιότητες έκφρασης
- 🕒 90 λεπτά
- 📁 κόλλες A4, κολλητική ταινία ή μεγάλα αυτοκόλλητα, στυλό, σφουρίχτρα (προαιρετικά)

Πρόκειται για ένα θεατρικό παιχνίδι ρόλων, που σκοπό έχει την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, δηλαδή την αναγνώριση και κατανόηση της θέσης κάποιου άλλου. Οι συμμετέχοντες έχουν κολλημένες στην πλάτη τους διαφορετικές «ταμπέλες» (όπως «ρομά», «άστεγος», «πρόσφυγας» κα). Κανένας δεν γνωρίζει τη δική του ταμπέλα, μπορεί να δει μόνο των άλλων. Σε κύκλο, ένας-ένας μαθητής σκλώνεται και οι υπόλοιποι του περιγράφουν τα συναισθήματα τους για την ταμπέλα του. Σκοπός είναι ο μαθητής όχι να μαντέψει σωστά ποιά ταμπέλα έχει, αλλά στο άκουσμα των συναισθημάτων των συμμαθητών του, να περιγράψει το πώς ένιωσε από τις αντιδράσεις της υπόλοιπης ομάδας.

Ευχαριστούμε:

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

- 🔗 All Different - All Equal www.bit.ly/2Zhdgnm
- 🔗 Πρόγραμμα Iris www.demopaideia.gr/wp-content/uploads/2016/08/programma-iris.pdf
- 🔗 Προτεινόμενες ταμπέλες www.karposontheweb.org/wp-content/uploads/2019/02/tampeles.pdf

ΕΝΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΟ ΠΟΡΤΡΕΤΟ

📍 διαφορετικότητα, φωτογραφία, πολλαπλότητα, σύνθεση

🕒 45 λεπτά

📱 κινητά, tablets, πάγκος παρουσίασης

Σκοπός της δραστηριότητας είναι σε ομάδες των 5, να δημιουργηθούν τα συλλογικά μας φωτογραφικά πορτρέτα. Με μία συσκευή ανά ομάδα, οι συμμετέχοντες φωτογραφίζουν λεπτομέρειες του προσώπου τους (μάτια, στόμα, αυτιά, μύτη, μαλλιά κλπ). Όταν τελειώσουν, μαζεύονται όλοι γύρω από ένα τραπέζι και αφήνουν πάνω τις συσκευές τους. Η κάθε ομάδα διαλέγει μία φωτογραφία στη συσκευή της (ένα στόμα, μάτι, μύτη κλπ) μέχρι, συνδυάζοντας όλες τις συσκευές τη μία δίπλα στην άλλη, να σχηματιστεί ένα πρόσωπο. Ένα ψηφιακό πάζλ ξεκινά, σχηματίζοντας ένα ενιαίο, κοινό πορτραίτο!

Ευχαριστούμε:

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 App Your School www.appyourschool.eu/search-myself-on-the-web/

ΗΧΟΤΟΠΙΟ

📍 ηχογράφηση, αφήγησης με ήχους, δομή περιεχομένου, σενάριο

🕒 90 λεπτά

📁 συσκευή ηχογράφησης (πρόταση αγοράς: www.t.ly/8PkIN), ηχεία, ακουστικά, A3 χαρτιά, μαρκαδόροι, ποικιλία υλικών για παραγωγή ήχων

Οι μαθητές ανασυνθέτουν ένα χώρο ή μια ιστορία μέσα από τους ήχους που τη χαρακτηρίζουν.

Αποδομούν τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τον περιβάλλοντα χώρο στους ήχους που τις συνθέτουν και αναλύουν κάθε διαδικασία σε ένα σύνολο ήχων. Προτείνουν ήχους που θα δημιουργήσουν χειροποίητα μόνοι τους ή/και που θα βρουν στο διαδίκτυο. Επιμελούνται μια συνολική "παράσταση" φροντίζοντας για την ροή, την σχετική ένταση και την αφηγηματική διάσταση. Ηχογραφούν χωρίς διακοπή, σαν μέλη μιας ορχήστρας!

Ευχαριστούμε:

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 App Your School www.appyourschool.eu/soundscapes

🔗 App Your School Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο, σελ. 31 www.karposontheweb.org/app-your-school-erasmus

🔗 Πηγές έμπνευσης από τη UNHCR www.bit.ly/333NANs

🔗 Πηγές έμπνευσης από το Silence Hate Media, www.undocumentedpod.com

STOP MOTION ANIMATION

📍 τεχνικές animation, σενάριο, κατασκευές

🕒 90 λεπτά

📺 τρίποδο, κάμερα, φώτα, πολύχρωμα χαρτόνια/ μαρκαδόροι/πλαστελίνες ή όποιο υλικό επιλεχθεί

Σε αυτή τη δραστηριότητα οι μαθητές εμπνέονται από ιστορίες προσφύγων, podcasts ή άλλα υλικά που σχετίζονται με τη διαφορετικότητα και δημιουργούν μικρές αφηγήσεις με εργαλείο το **stop motion animation**. Χρησιμοποιώντας διάφορα υλικά (τρισιδιάστατα αντικείμενα, χαρτόνια, ζωγραφική, πλαστελίνες κ.λ.π.), πλάθουν τους δικούς τους χαρακτήρες και με φαντασία τους μετατρέπουν σε έναν κόσμο κινούμενο. Πρόκειται για μια τεχνική κατά την οποία φωτογραφίζουμε καρέ καρέ αντικείμενα που κινούνται πολύ αργά και στη συνέχεια η γρήγορη εναλλαγή των φωτογραφιών δημιουργεί την ψευδαίσθηση της κίνησης. Για το μοντάζ μπορείτε να χρησιμοποιήσετε απλά λογισμικά όπως τα moviemaker, Videopad Editor και imovie.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 Animation παραδείγματα www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=wnEG8Pf5mL0

🔗 Πηγές έμπνευσης από τη UNHCR www.bit.ly/333NANs

🔗 Πηγές έμπνευσης από το Silence Hate Media, www.undocumentedpod.com

ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΙΣΑ

📍 τρόποι αντιμετώπισης εκφράσεων μίσους, γραφιστικός σχεδιασμός

🕒 90 λεπτά

🖨️ αίθουσα υπολογιστών, σύνδεση στο ίντερνετ, εκτυπώσεις ερευνών, λευκά χαρτιά A3, μαρκαδόροι

Σε ομάδες των 3, οι μαθητές δημιουργούν τη δική τους αφίσα με τη βοήθεια ενός ψηφιακού εργαλείου, όπως το Piktochart. Αρχικά μοιράζονται σε όλους 3 προτεινόμενες έρευνες φορέων που παρουσιάζουν τρόπους αντιμετώπισης εκδηλώσεων μίσους στο διαδίκτυο. Αφού οι μαθητές τις διαβάσουν, χρησιμοποιούν τα χαρτιά A3 και τους μαρκαδόρους για να κάνουν ανά ομάδες καταγισμό ιδεών και να στήσουν πρόχειρα την αφίσα τους. Στη συνέχεια, συνδέονται στο Piktochart και δημιουργούν τη δική τους ψηφιακή αφίσα με θέμα «5 συμβουλές για την αντιμετώπιση του μίσους στο διαδίκτυο».

Ευχαριστούμε:

Ethical
Journalism
Network

CANADA'S CENTRE
FOR DIGITAL AND
MEDIA LITERACY

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 Έρευνα του Ethical Journalism Network www.bit.ly/2yblyQE

🔗 Έρευνα του Media Smarts www.bit.ly/2yprmh7

🔗 Έρευνα του Media Diversity www.bit.ly/2SGcTAe

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΟΛΑΖ

📍 διαφορετικότητα, φωτογραφία, σύνθεση εικόνων

🕒 90 λεπτά

📱 ψηφιακές συσκευές, εκτυπώσεις αποτελεσμάτων για παρουσίαση

Σε ομάδες, οι συμμετέχοντες δημιουργούν ψηφιακά κολάζ αναπτύσσοντας μια κεντρική ιδέα σε επιμέρους έννοιες. Η κάθε έννοια αναπαρίσταται φωτογραφικά με τρόπο που να εμπλουτίζει το βασικό θέμα και να λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις άλλες. Οι μαθητές προσεγγίζουν το θέμα τους με βάση προσωπικές εμπειρίες ή στερεότυπα που έχουν βιώσει ώστε να αποδώσουν με εικόνες τις έννοιες του ρατσισμού, της διαφορετικότητας και της ρητορικής του μίσους. Με εργαλεία τη φαντασία, το παιχνίδι ρόλων, τον περιβάλλοντα χώρο και την δωρεάν εφαρμογή Pic Collage, οι μαθητές δημιουργούν συνθέσεις φωτογραφιών που όλες μαζί στέλνουν το δικό τους μήνυμα.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

🔗 Εισαγωγική παρουσίαση για προβολή στην ομάδα www.bit.ly/20iOjH3

🔗 Δωρεάν εφαρμογή Pic Collage www.pic-collage.com

Δείτε δείγματα εργασιών:

www.karposontheweb.org/silence-hate/teen-workshops

SILENCE

~~HATE~~
HATE

